

Esse detrei ori in septimana: Mercuri-a, Vinerri-a si Domineca, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiuraziloru.

Pretiala de prenumeratiune:

pentru Austria:

pe anu întregu	8 fl. v. a.
" diumetatu de anu	4 " "
" patraru	2 " "
pentru Romania si strainetate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " "
" patraru	4 " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune Josefstadt, Langgasse Nr. 43, unde suntu a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau spedtur' a; cate vorfi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anunciései* alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 or. de linie repetiriile se facu cu pretu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Viena 17/29 augustu 1868.

Afacerile multe de caracteru internu, de lungu timpu ni fecera cu nepotintia d'a ne estinde cu discussiunea si a supr'a politiceii straine.

Dar prin acést'a n'am perdutu nemica, pentru cá in strainetate nu s'au petrecutu de atunci ceva eviniminte de importantia in catu se ne intereseze si se merite a fi studiate din parte-ne, ci situatiunea este si astadi totu ceea ce fusese de unadi, numai cá convenirea ce avu Ciarulu cu Regele Prusiei la Schwabach in Germani'a, se pare cá au mai luminat'o.

In mediulu vacantieloru de véra ale diplomatiei, acesti doi monarhi aflara cu cale o convenire ca in persóna se-si spuna unulu altuia parerile si (probabilmente) intentiunile despre si pentru pacea inarmata de acum'a ce apésa popórale ca o sarcina nesuportabila, in catu tóte dorescu se scape de dens'a intr'unu modu séu altulu.

Nu ar fi démna de ustanéla pentru cetoriu insirára de tóte versiunile si combinatiunile la cate dede ansa acést'a convenire, si cate sunt tóte care de care mai putienu basate. Ne marginimu dara numai la ceea ce se vede apriatu, si acést'a este constelatiunea partiteloru in Europ'a.

De o parte vedemu pe Franci'a, si de cea lalta pe Prusi'a. In jurulu acestoru dóue poteri, casí in jurulu aloru dóue centre, se grupéza mai tóte cele lalte state europene, unele manifestandu gruparea loru apriatu, éra altele marscand'o.

Caus'a acestei grupari este prè invederata: possibilitatea unei batalii între Franci'a si Prusi'a, care batalia anevia ar poté fi localisata adeca restrinsa la aceste dóue poteri, ci ea s'ar estinde si preste alte state. Atatu Franci'a catu Prusi'a, cérca aliati, va se dica insele nu voiescu localisarea bataliei, ori pentru cá in localisare de comunu o singura lupta ajunge a decide sórtea speditiunei si neci-una de ele n'ar vre se reschire totulu de odata cáci nu se sentu destulu de tari, ori pentru alte motive politice.

Sunt doi ani trecuti de candu referintiele diplomatice între Prusi'a si Franci'a n'au nemica din amicéti'a, de catu numai fisonomi'a ar fi daca nu s'ar aci cá este fatiarita. De atunci organele francesci si prusesci neincetatu se asecura in reciprocitate despre intentiunile pacice ale cabinetelor loru, vorbescu despre pace intr'unu tonu de iritatiune, éra din candu in candu si-mai spunu: „Suntemu bine inarmati, si de aceea pacea este asecurata,” ce in meritu sémena prè multu a provocare.

In mania acestoru declamatiuni de pace, séu tocm'a din caus'a acestoru declamatiuni lumea se ascépta la unu conflictu éra statele cérca in aliantie despu-setiunile de preingrigire.

Prusi'a are la spatele sale pe Rusi'a de amica buna, eventualmente va mai avé pe Itali'a desí referintiele catra asta potere se cam incordara ceva, pe unele state din orientu d. e. Greci'a, in fine si diurnalele spaniole sunt plecate mai multu Prusiei de catu Franciei de la carea prin aliantie de pana acum'a n'au potutu castigá neci unu folosu.

Franci'a cérca, precum se scie, nisce tratate comerciali si militare cu Belgiu si Olandi'a, si cine mai scie ce va dice Austri'a carea desí intóna pace si neutralitate, aduna totusi o militia fórté mare.

Se vede de aci cumca caracterulu constelatiunei este de totu straordinariu cáci Itali'a séu Spani'a neci ca aliata Prusiei nu poté se planuesca a dá peptu Franciei, din cause multe. Totu asié in Austri'a, daca s'ar aliá Franciei, n'ar poté merge dreptu contra Prusiei cáci neci insisi nemtii austriaci nu vor se-si castige cu armele éra si locu in Germani'a, éra cele lalte popóra austriace nu vor se scie de o politica nemtiésca in Cis-Trans-Laitania.

Dupa asta constelatiune, Prusi'a si Franci'a ar cautá se lupte singure între sine, éra statele aliata loru si-ar face separatu socotile unulu cu altulu.

Nu avemu se ne acceptámu tocm'a curundu la acestu conflictu. Inse acést'a (dupa parerea comuna) nu insémna cá conflictulu este delaturatu, ci numai amenatu. Nesecuritatea cea mai mare este dara despre terminulu erumperii, si candu ni dámu socóta despre situatiunea de astadi, trebuie se insemnámu cá daca terminulu va vení tardu, situatiunea poté se fie schimbata pana atunci.

Imunitatea reprezentantiloru.

Constitutiunile adeveratu liberale, cate se baséza pe sistem'a reprezentativa tóte recunoscu reprezentantiloru dreptulu de imunitate.

In virtutea imunitatei, pe timpulu sesiunei legelative deputatulu pentru parerile sale nu poté fi trasu la raspundere de catu numai de legelatiune si numai pre bas'a statutului acestei corporatiune.

Imunitatea scutesce pre deputatu de urmarirea veri carui tribunalu criminalu daca legelatiunea nu si-a datu invoierea de urmarire. Esceptiune esistenu mai in casulu de deliptu candu deputatulu e prinsu in flagranti, si detienerea lui de catra tribunalulu criminalu nu poté suferi amenare pana se se céra invoierea reprezentantie. Dar si la asta esceptiune, splicatiunea ei este restringatória casí tóte splicatiunile codicelui penale, si totu trebuie a insciintiá apoi camer'a si a cere invoierea ei.

Dar nu numai suspinderea a veri ce actiune criminala séu civila contra deputatului fora de invoierea camerei, ci conceptulu imunitatei mai cuprinde inca si securitatea si liniscea membriloru chiamati in corpulu legelativu. De aceea vatemarea, terorizarea séu amenintiarea reprezentantiloru vatema imunitatea loru, si slabesce poterea legala a decisiuniloru ce le-au adusu sub presiunea fortii séu a amenintiariiloru.

Este dara mare acestu dreptu de imunitate, este frumosu si necesariu. Constitutiunile si legelatiunile l'obsérva tóte cu acea rigurositate cu carea in legea electorala si respective in verificarea mandatelor de deputati densele grigescu ca se nu între si criminali in camer'a reprezentativa.

Amu disu cá imunitatea este unu dreptu mare, cáci fóрма in realitate un'a dintre garantiile constitutiunei desí nu toti scrietorii se invoiescu a-lu insirá in asta categoria. Amu disu cá este dreptu frumosu, cáci prin imunitate se exprime si demnitatea mandatariloru si suveranitatea poporului mandante.

Importanti'a cea mai mare inse a imunitatei existe in necesitatea ei, cáci fora de dens'a liberalismulu din veri care constitutiune ar devení ilusoriu, de óra ce deputatulu lipsitu de imunitate n'ar avé libertatea cuventului si asié n'ar po-

té neci combate actele neconstitutiunale ale guvernului neci esprime dorintiele poporatiunei cate guvernului nu-i vinu la socotéla. Éca asié s'ar face apoi ca se nu mai fie ecilibriu între poterea legelativa si cea essecutiva, legelativa ar cautá de sila se se umilésca pana la servilismu éra essecutiva (guvernulu) ar luá pe calea despotismului, — cáci este o lege naturala cá trebuie se fie despoti acolo unde sunt servi.

S'a probatu acést'a prin esperiinti'a ce a facut'o Franci'a pre catva timpu cu deputati fora de imunitate. Representanti'a ajunsese a-si perde tóta nedependinti'a, a nu mai poté esprime opiniunea tierii, devenise o lopta in man'a partiteloru ce se urmau la guvernulu. Robespierre prinde o multime de reprezentanti republicani moderati si-i trimite la loculu de perdiare, nu multu dupa caderea lui Baras ajungendu si densulu la guvernulu prinde éra si o multime de reprezentanti pentru cuventu de roialisti si-i trimite in esiliu. Neci sub cel'a neci sub cest'a reprezentantii cati au remasu dupa cernearea regimului, n'au fostu adeverat'a spresiune a tierii, si de aci se poté splicá mult'a aptivitate consumata in frecari civile, care luá alta direptiune daca reprezentanti'a ar fi fostu in stare a cunósce si a desbate tóte parerile din tíera si cate ce nu placeau ómeniloru de la potere. — Acést'a esperiintia atatu de elocinte, facuta in Franci'a, inca nu motivéza deplinu parerea angliloru d'a intemeiá cu totulu tribunale separate pentru reprezentanti.

Vedemu dara cá imunitatea este pentru reprezentanti neaperatu necesaria, si acést'a li-o concede si li-o respécta tóte constitutiunile.

Pentru noi este acum intrebarea: cum stámu cu acést'a imunitate a reprezentantiloru in tierile nóstre?

Raspunsulu va fi scurtu si ne vom margini numai la patitele romanesce.

Imunitatea existe si in Ungari'a si in Transilvani'a, cáci asié cautá se se intieléga o viétia constitutiunala. Chiar si in 1848 imunitatea reprezentantiloru nostri in Pesta a fostu respectata, dovéda cuventarile lui Aloisiu Vladu ce le-a ténutu atunci in dieta si le-a republicatu mai antiertiu. Va se dica, d. Kossuth a sciutu se onóre imunitatea.

Trebul se vina acum ministeriulu lui Andrassy si a nume d. ministru de justitia Horváth ca se se arete pentru noi si pentru imunitatea deputatiloru nostri mai netolerantu de catu Kossuth, cáci scimu cumca d. Horváth fiindu interpelatu pentru procesulu pornitu din caus'a pronunciamentului de la Blasiu, raspunde între altele cumca Escelinti'a Sa ungrésca nu va se aiba in dirigatori nisce barbati cari casí deputati facu parte din opusetiune. Ni aducemu a minte cá i s'a replicatu cumca nu face Esc. Sale onóre a avé nisce sclavi de dirigatori.

N'avemu se vorbimu acú despre referintiele ministrului catra oficialii sei, ci remanendu la obiectulu nostru vom spune cá noi in dieta vedemu numai deputati. Si candu ministrulu ie astfelu de pusetiune si folosesce asemene cuvinte fatia cu unu deputatu, sémena prè multu a presiune séu amenintiare prin ce d. ministru ar voi se impuna deputatului vatemandu-i astfelu acestuia dreptulu de imunitate. Va se dica, unu ministru constitutiunala, vatema unu principiu constitutiunala: imunitatea!

Inca acestui unicu casu i-am dice unu tréca-duca-se, nu este nedreptatea

prima ce ni-o facu ungrui si pre semne nu va fi neci ultim'a. Dara d. Horváth pléca si mai departe in asta direptiune. Unu telegramu spune cá d. Ilie Maccariu, consiliariu in guvernulu Transilvaniei, e lipsitu de postulu seu din caus'a cunoscuti cuventari ce a ténut'o in diet'a de Pesta. Si daca asié unu deputatu se pedepesce pentru parerea sa pronunziata in dieta, óre la ce lu folosesce imunitatea?

Compatimimu constitutiunalismulu ungrésca care in versta atatu de tinera, abié de doi ani, a si inceputu dejá a-si face de capu. Catu pentru noi, continuarea unoru asemene mesure fatia cu oficialii romani n'au se ni faca veri o supereare desclinita, ci din contra trebuie se considerámu cá multi romani, mai veratosu din Transilvani'a, pentru respecte de oficiu erau prè plecati ungriloru, dar acum acestia eliberandu-se de astfelu de respecte vor deveni mai activi si mai sinceri intru a ajutá d'ascóte carulu politiceii nóstre natiunale din tína in care strainii cređu cá l'au implantatu pentru pururea.

Éra daca cutarele ni-ar adresá intrebarea pecatósa cá: ce se face cu interesele materiale a celor alungati din posturi? Noi am raspunde precum am mai disu: In Austria, fora de sacrificie nu esiste cauza romanesca.

Ungurii despre cehi si medlocitu despre romani.

Nu e lungu timpu de candu diaristic'a ungrésca intréga casí la comanda cantá pe aceea si corda cu diaristic'a ovreésca din Viena, folosiá acele-si spresiuni necuviintiése contra pretensiuniloru juste ale natiunei cehice. Dorintiele cehiloru se inferau de inspiratiuni muscalesci, éra barbati loru liberali de panslavisti si demagogi. Pre atunci parti'a natiunala ceha nu aflá in luptele sale veri unu ajutoriu moralu de catu numai la cei de o sórte egala cu dens'a, adeca la romani, slovacii si serbii Ungariei. Stepanitorii nostri umblau de susóra cu stepanitorii loru.

Asié au crediutu magiarii cá nu trebuie se lase densii pre nemti numai singuri in lupta contra cehiloru, parte pentru ca se nu li se arete nemultiamitori de domni'a ce au primitu a supr'a nóstra, parte pentru cá mai aveau lipsa de amicéti'a nemtiésca de la carea sperau ajutoriu contra natiunalitatiloru si pentru uniunea Transilvaniei.

Urmá apoi unu stadiu nou in asta causa, candu cehii si-castigara o multime de simpatii in strainetate nu numai la fratii loru slavi ci si la alte natiuni, a nume mai antaiu in publicitate francesa apoi in „Nordd. All. Z.“ organulu dlui Bismark. Diaristii ungrui din Buda-Pesta cu colegii loru ovrei din Viena stetera uimiti in fati'a simpatieloru rusesci, francesci si nemtiesci, ce le primia caus'a ceha. Uimiti dualistii nu sciau de catu se recurga la tacere in asta causa.

Tacerea se prolongi pana acum dupa serbatórea puscasiloru nemtiesci din Viena, candu vedemu cá éra si incepu atacurile contra cehiloru, dar acum numai nemtii continua aceste atacuri, ungrui inse (cu esceptiunea lui Hazánk) toti remanu inderetru. Se mira nemtii de ce nu vinu ungrui se-i ajute contra cehiloru? prè naturalu pentru, cá nu mai au lipsa de amicéti'a nemtiésca, posiedu acum o armata propria de honvidi si cu acést'a se cređu in stare a deslegá cestiunea natiunalitatiloru si ceea a uniunei Transilvanie si fora de ajutoriulu nemtiescu. Astadi tocm'a din contra, interesulu ungriloru este pentru cehi, cáci numai prin acestia mai poté slabí

pre nemti, si numai prin slabirea nemtiloru potu ungerii se ajunge la primatu in Austria.

In asta direptiune noua pleca sideakistii prin „Pesti Napló“ si stangacii prin „Hon“. Acestu din urma aduce unu articlu pre interesantu si pre intieptu, sub semnulu scorpiei. Facemu se urmeze aci puntele cele mai insemnate, si cari (mutandu celea de mutatu) contine o judecata despre Transilvani'a si despre politic'a romaniloru Transilvaneni:

„In diet'a cehica — dice „Hon“ — partit'a constitutiunala seu nemtiésca forméza majoritatu dietei, deci diet'a póte, cu nemti in numeru de ajuns pre decisiuni, fora impiedecare se-si continue activitatea. Regimulu si face propunerile si diet'a le primesce frumosu.

„Inse ce urmare va avé acést'a? Unde va duce acést'a, daca facu nemtii decisiuni in contra locuitoriloru cehi? Partea mare a tierii, natiunea ceha póte óre aflá liniscire in astfelu de legi, la a caror'a aducere n'a participatu? Pana la unu timpu póte se se sustiena starea ast'a, inse viitoriulu Austriei nu se póte edificá pre o asemene sistema, catra care aréta natiunea ceha intréga, antipati'a cea mai mare.“ (Toam'a asié este la romani, di numai romanu in locu de cehu si éca, ungurule, cá ai preceptu caus'a romanésca. Se vede dara apriatu cá ungerii ne precepun numai cá nu vreu se recunósca acést'a.)

Incheia apoi cu urmatóriele cuvinte: „Nime nu póte negá cá natiunea ceha n'are juste pretensiuni si fie-care dorece, ca se i se implinésca pretensiunile aceste drepte.

„Detorint'a regimulu dreptaceea este: a nu incheide ochii in fat'a neindustlarii Boemici ce cresceni si in di, ci a satisfacéti justiau pretensiuni. Continuarea dietei cehe, asiá cum e, ar fi legala, inse politicesce fórte smintita.“ (Apoi ce e cea din Pest'a pentru Transilvani'a?)

Recomendámu cuvintele lui „Hon“ regimulu ungerescu si cugete la natiunea romana din Transilvania.

Pesta, 28. aug. 1868.

Representatiunea archidiecesei de Alba-Julia, adunata in sinodu.

Unu actu de multa importantia, lamuritu si chiaru de nu suferé comentarie, lu reproducemu aci din „Gazeta Transilvaniei“ cu dorint'a ca se-lu studieze fie care romanu:

Sacratissima Maiestate Cesareo - Regia Apostolica!

Cu pré nalt'a decisiune emisa la 27 feb. a. c. Vati induratu Maiestatea Vóstra a concede pré gratiosu, ca restaurarea scaunulu archiepiscopu-mitropolitanu gr. cat. de Alba Julia, ce prin mórtea neuitatu nostru archiepiscopu Alessandru St. Siolutiu devenise vacantu, se se facea prin alegere, inse numai in casulu presente fara nici una consecintia pentru venitoriu, pre langa apriat'a sustinere a dreptulu pré naltu de denumire.

Maiestate! Dreptulu de alegere este unu dreptu stravechiu alu bisericeii nóstre, pre carele l'a avutu si mai inainte de a se uní cu bisericea Romei, si l'a deprinsu si de la unire inóóce totdeun'a, unu dreptu consantitu prin usu si recunoscutu prin legile patriici; acestu dreptu, ce nici odata n'a fostu trasu la indoic-la, nici odata nu s'a disputatu de la bisericea nóstra, din contra totdeun'a fu recunoscutu de Augustii Antecesorii ai Maiestatei Vóstre si chiar si de Maiestatea Vóstra C. R. Apostolica.

Clerulu si poporulu nostru se alipesce cu tóta caldur'a de acestu dreptu sacru, si fiindu cá e de aceea firma convingere, cumca nu lovesce in drepturile Maiestatice, pre cari Augustii Antecesorii ai Maiestatei Vóstre si le-au castigatu in decursulu timpuriloru ca regi Apostolicu, cu omagiala aderintia, supunere si nemarginita incredere cutéza a Ve rogá, ca se Ve indurati pré gratiosu a sustiené bisericea nóstra si pre viitoriulu in acestu sacru dreptu alu seu.

In firma credintia cá fierbintea nóstra alipire catra acestu dreptu sacru alu bisericeii nóstre va intempiná pré gratiosu a si parintésca consideratiune, cu omagiala aderintia remanemu pentru totdeun'a

Ai Maiestatei Vóstre C. R. Apostolicu

Blasiu 11 Aug. 1868.

Celi mai credintiosi supusi:

Sinodulu generale alu archidiecesei mitropolitane gr. cat. de Alba Julia.

Ioane M. Moldovanu m/p.,
prof., protonotariulu sinodulu.

(a) La stipendie si ajutóriele Mocioniane

se face de seire tuturor'a pre cari ii intereseza:

Fiindu cá din respepte impunatórie, mai vertosu pentru mai usióra si mai prompt'a administratiune si controla, in caus'a acestoru stipendie au se se face reforme esentiali; deci ca pregatire si inceputu se respica:

1. Stipendisti noui pentru asta data nu se primescu; neaflandu-se prisosu disponibile.

2. Dintre stipendistii vechi li se vor acordá, respeptive imbunatatí ajutóriele de acum — numai acelor'a, despre a caror'a lipsa, calcule si portare nu custanice o indoicla.

3. Supliciele nóue se vor retransmite suplicantiloru fora nici o resolutiune; totu asié si supliciele stipendistoru de pana acuma, cate se substernura prin diferite canale, avendu acestia din urma a refleptá la dispusetiunile mai diosu urmatórie.

In anulu scolasticu trecut, adeca 1867/8 primira ajutórie regulate, ordenarie, in sume de la 20 pana la 200 fl. v. a. treidieci si cincí de teneri lipsiti, a nume: la universitatea din Pesta: Sim. Moldovanu, Budintianu, Buneiu; la universitatea din Gratiu: Vasiciu; la academi'a juridica din Oradea-Mare: Berlogia, Martinescu, Traila, Dragonescu, Papu, Gaita, Iul. Popoviciu; la liceulu din Dobritinu: Lupia, Nemoianu; la liceulu din Keeskemmet: Spatariu; la gimnasiulu din Buda: Babesiu; la gimnasiulu din Beiusu: Piposiu, Bradiceanu, Gataiantiu; la gimnasiulu din Aradu: Ratiu, Carabasiu, Dumí; la norm'a din Aradu: Vidulescu; la gimnasiulu din Segedinu: P. Milu, D. Opra; la gimnasiulu din Temisioara: Nica, Firulu, Avramutiu, Gianu, L. Petroviciu; la gimnasiulu din Sarvasiu: S. Suciú; la gimnasiulu din Logosiu: Salceleanu, Chiritia, Marianu; la scóla reale din Panciova: Militariu; la scóla reale din Versietiu: Suiciu. — Sum'a impartita acestoru teneri face 2930 fl. Afara de acestia se mai spriginira in casuri speciali, straordenarie, cincí teneri, doi cu cate 10, doi cu cate 20 si unulu cu 30 fl. Preste totu deci s'au impartitu studintiloru romani lipsiti sum'a de 3020 fl. v. a.

Dintre tenerii stipendiatu de mai nainte, urmatorii sunt dechiarati prin Il. Sa dlu Andreiu de Mocioni de stipendisti speciali ai sei precum: S. Moldovanu cu 160 fl., Budintianulu cu 180 fl., Babesiu cu 180 fl., Piposiu cu 100 fl., Bradiceanu cu 120 fl., Ionescu cu 80 fl., Nica cu 60 fl., Suciú cu 60 fl. Asemenea sunt dechiarati de stipendisti ai Ilustratei Sale: Iul. Popoviciu, Laz. Petroviciu, Militariu si Dumí; dar acestia vor avé a-si substerne (in copia vidimata prin careva dintre conoscutii nostri barbati natiunali) documintele despre progresulu ce-lu facurá in anulu scolasticu espiratu, asemenea si aretarea loculu — unde si-vor urmá studiele? candu apoi li se vor defige si sumele de ajutoriu.

Ce atinge pre ceialti stipendisti de pana aci, dintre ei urmatorii si-au prezentatu documintele si legitimatu celo de lipsa, precum: Buneiu, Traila, Dragonescu, Gaita, Lupia, Nemoianu, Gataiantiu, D. Opra, Suciú, Salceleanu si Gianu; — in privint'a acestor'a va urmá catu de curendu din alta parte ingrigirea de lipsa totu pre acést'a cale. Dar ei si pana atunci potu fi asecurati de meritata respeptare.

Cei lalti stipendisti de pana acum, cari nu-si prezentara inca documintele despre progresulu facutu, vor avé a le substerne acelea in copie vidimate precum s'a spusu mai sus, celu multu pana la finitulu lui septemvre, impreuna cu aratarea loculu, unde vor se-si continue studiele. Acést'a aretare vor avé a o face sub adres'a dlui Stefanu Adam, advocatu in Temesvar, insemnandu de a supr'a adresei, cumca este „in causa de stipendiu.“

Din credintiare:

Redactiunea.

Cernáuti, 15/27 augustu 1868.

(Eveneminte interesante in aplicarea oficialiloru. De la diet'a tierii. Afaceri

besericesci.) Intre evenemintele de interesu mai nóue registrámu asediarea posturiloru la directori'a tierii, capitanate si judecatoriele cercuale. Ni-ar fi de placere speciala, daca am poté reportá, cá din amplotiati nostri natiunali, cari ca juristi stau de unu siru de ani in functiuni publice, s'ar fi aplicatu la posturi mai nalte si mai de influintia spre binele tierii. Dara de asta data nu o potemu face, cáci la directori'a tierii remásera numai trii juristi natiunali, adeca dd. Leone Popescu, Nicolaiu Balmosiu si dr. Jancu de Zotta numai ca adiuncti de conceptu. La cele optu capitanate nu ne potemu laudá celu putienu cu unu capitanu districtuale romanu, ci numai cu trii comisari districtuali in persónele dloru Oreste de Renei, Emanuilu Bendeveschi si I. Suceavanu. Éra intre cei 14 judecatori districtuali felicitámu numai unu romanu adeca pre d. Mihaiu Pitei ce e dreptu pe loculu antaiu, si pre dd. Niculae Cehovschi, Corneliu Cosoviciu, dr. Alesandru Zota, Erastu Cehovschi si dr. I. Goianu numai ca adiuncti judetialu. Ast'a este totulu, de ce ne potemu bucurá cu ocasiunea organizatiunii administrative si judetiale. Cugetámu, cá asemenea farmaturi cadiute din més'a domniloru, ar fi mai apucatu vr'o cati-va romani, daca ar fi petitu pentru aplicare in posturi publice; durere inse, cá cei pre cari ii mai numerámu intre juristii nostri natiunali, nu concusera; éra cei, cari ni-ar mai trebuí, nu-i avemu. Asiá dara o facultate de drepturi pentru romanii din Bucovin'a, si ast'a catu mai curandu, dara e vorb'ia ca se avemu catu de multi barbati cu sciintia juridice!

Cu deschiderea dietei incepu activitate próspeta pe terenulu nostru politicu. Ilustrateea sa capitanulu tierii d. Eudociu de Hormuzachi deschise sesiunea dietala cu unu discursu demnu de unu barbatu, care e in stare a dejudecá cu maturitate politica referintiele publice ale tieriloru si popóraloru in monarchi'a Austriei. Partid'a natiunala in dieta e in majoritate precumpentórie; depinde dara de la tactulu ei parlamentariu, de a resolvá cestiunile puse la ordinea dilei in folosulu bine intielesu alu tierii. Ast'a e de lipsa mai cu séma la votarea dietalu despre scólele reale si inspectiunea scóloru poporale in genere, ca se nu ne pomenimu cu nisce inspectorate scolare, care se impedece mai deca tu pana acum desvoltarea culturai natiunale. In siedint'a a dóua (luni) la verificarea ablegatoru nou alesu, avú d. Schönbaeh, multu mentiunatu secretariu episcopescu, ocasiunea a se convinge a dóa óra, cá nu-i merge cu misiunea de ablegatu, pentru care misca tóte petrile, cáci alegerea sa de ablegatu in tictulu Homorului fu dechiarata de nevalida, si asiá domni'a sa cu tóte, cá conchiemá vr'o 20. de ablegatori, spre a-i vedé triumfulu verificarii de a parési sala dietala.

Si pe terenulu bisericescu se desvóltá multa activitate in caus'a autonomiei bisericesci. Sperámu cá caus'a acést'a vitala se va resolvá in unu modu, care va impacá tóte dorintiele si pretensiunile juste. Momintele, pe care se radima sperant'a nóstra sunt de o parte moderatiunea si tactulu mireniloru si a clerulu, pe alta parte acurulu liberalu seu mai bine dicendu sinodale, care respira in presentu in Consistoriu si insusi pe langa persón'a excelentiei sale parintelui episcopu in Vien'a. Ce e dreptu, si naltulu Ministeriu de culte in emisulu seu, referitoriu la efeptuarea autonomiei bisericesci, dete dispusetiuni corespundatórie, si comitetulu compusu de consistoriu spre formularea modalitatiloru este insulfatu de unu spiretu imbucuratori si lucrú cu o abnegatiune, carea merita tóta recunoscentia. Precum suntemu informati, parintii consiliari Popoviciu, Andrieviciu si Zurcanoviciu, se ocupa neintreruptu cu obieptulu acést'a si in curendu vor fi si gat'a cu elaboratu. Acum remane, ca si mireni, cari sunt provocati, de a esprime dorintiele lor, se se apuce de lucru in concordia si cu esactitate, ca se potemu serbá catu mai curendu diu'a impacarii dorintieloru generale si a tuturoru factoriloru bisericesci si natiunali in Bucovina.

Din Carasiu, augustu 1868.

Cu placere a trebuitu se citésca fia care romanu, articlu „La congresulu natiunale alu ortodossiloru“ publicatu in nrii 83 si 84.

Astadi dara se facu pregatiri in reinfiintiat'a mitropolia ortodoxa romana, pentru an-

taulu congresu, pentru congresulu care are se face fundamentu mai tare bisericeii orientale in Austria, se-i renvie constitutiunea ei suspinsa, se o face si intarésca de adeveratulu asilu alu natiunaltati romane, si se se ingrigésca pentru bunastarea clerulu, si cultura lui.

In linea antaia aterna multu de la capii bisericesci, ce felu de base, ce felu de garantie vreu se castige bisericeii prin congresulu constituitu se cáci de acest'a aterna tótaviéti'a bisericesca constitutiunala pe viitoru! A-sceptámu dara ca istori'a bisericesca se contiena pagine frumóse nu numai pentru renviera constitutiunii bisericesci, ci si pentru archiorea.

In lini'a a dóua aterna multu de la deputatii congresulu, cu catu vor fi mai aderinti bisericeii, cu moralu, natiunalisti adeverati si luminati de cunoscentie, cu atata acépta bisericea si natiunea resultatu mai favorabilu de la congresu. —

Deci dara amendóue partile se nisuiésca ca se binemeriteze pentru bisericea si natiunea. Si eu doresecu ca totu romanulu cu asemenea anima se fia pentru de a ajunge la resultatu bunu si de a puté fi multiamitu.

Dar durere — mai multi romani natiunalisti au inceputu de a avé ingrigiri, pentru unele simtóme a pregatiriloru la congresu, si me temu, ca se nu se intemple profet'u unora, cá inteligint'a va avé la alegeri asiá lupte, casí candu alegea cu serbii, si cu cine? Cu „dvorulu“ si cu „clerulu“.

Ce nici nu ar fi de mirare acum'a, pentru cá romanii aujunsera la decadentia cu moralitate loru politicea, in catu, de confusi, nu mai sciú ce facu, — si ii dividéza strainulu dupa placere. — Dar acést'a atata ar insemná cá natiunea romana, chiar si candu singura are se dispuna despre sine, nu e buna, de nu-si póte dá valórea sa morala — cá lucrú o mana afurisita carea vre se desparta pe cleru de poporu si respeptive de inteligintia — cá in bisericea despotismulu trebuia se fia constitutiunea, cá clerulu si poporulu trebuia se órbece intru intunerecu etc.

Asiá-dara dupa semnele de pana acum'a, alegerele vor fi cu lupta in unele parti, si póte, pentru ca se reésca ómeni cari se sciú inchiná dupa comanda la motivulu cu „causa binecuvantata.“

E bine! — nu se va loví inteligint'a, ci natiunea; poteti alege intre deputatii mireni, numai economi (pauri), pentru cá déca eppulu Litvinoviciu a potutu in „Reichsrath“ se comendeze o gramada de pauri, — pentru ce se nu fia acést'a cu potintia in congresu bisericescu.

Acum'a incepemu totu mai bine de a pricepe dechiaratiunea: „se scapámu numai de beda de inteligintia“ apoi cu poporulu vom fi in pace“. Si pentru iubirea poporulu; dechiaratiunea catra nesce tramisi comunali „D... nu-e de lipsa ca romanii asiá multu se invetie, romaniloru e de lipsa se scia a face cruce, si tatalu nostru!“

Apoi in acestu modu vom ajunge se siedemu la riulu Carasiulu si se plangemu dupa unu Sionu, (in ceriu).

Informatiunile ce scapa — cu frica mare — cate de la unu pretu cu simtiu romanu, — espresiunile unuia si altui protopopu, cari se vedu a fi bagati in sistema, — espresiuni p.e. va trece peste inteligintia, (unde?) va gatá cu ea, cáci nu ea face bisericeii, — si etc. sunt ca nisce semne tramise din Sionulu nostru, si nu potu avé capetu bunu nici pentru caus'a santa, nici pentru bisericea, nici pentru cleru si poporu. —

A mai trecut peste natiunea romanu si alte timpuri grele, — am scapatu noi bisericea si de straini, si de va mai fi Ddieu cu noi, o vom scapá de toti cari si adi nu-i voiescu bine.

Unu inteligintie.

Langa Temisioara, 12/24 aug. 1868.

Asié se pare cá in caus'a congresulu nostru natiunale va se se face o secatura. Unii domni ce stau in fruntea trebiloru si se tienu chiamati a dispune si conduce, se ferescu de publicitate, facu ce facu ei de ei, éra de argumente sanetóse neci cá li pasa.

La acést'a parere si temere ne adusera informatiunile ce primí, se intielege sub mana, despre conferintiele din Aradu si Temisioara in acést'a privintia; pre candu din partile Ca-

ransebesiului nu observăm, de catu — tacere, intunerecu, nópte!

Ce contrastu între tóte acestea si între frumósele, lamuritele, chiarele idei si principie, ce ni se desfasurara si propusera in „Albina“! Bietii preuti si docinti si inteliginti ai nostri de pre la tíera stau uimiti si — nu potu se pricépa, cum de nu se primescu si nu se imbratiséza acelea de catra totu sufletulu crestinu si intieptu cu totu zelulu, tóta virtutea si amórea; cum se potú concepe propune, sustiené si primí mesure contrarie, absurditati, anomalí, compromisiórie si derogatorie si nóa si autoriloru, si causei!

Dóue lucruri mai vertosu nu le potemu cuprinde si mistu cu mintea nóstra; *anteu*: Cum se mai potú aflá astadi romani, cari se mai cuteze a trage macar in discussiune si indoíela — *alegerile prin cercuri*, si se sustiena, se apere si decida — *alegerile in centru*, sub influintiile autocratice de pana acum séu oligarchice moderne! *dóua*: cum nu se sfíescu acesti romani de lume si de poporu, a prefíndu, sustiené si decide *alegeri de alu doilea*, *ba si alu treile gradu*, adeca *alegeri* prin o mana de alegatori, alesi éra si *nu mai* de o mica parte de alesi dintr'o mica parte a poporulu! Asié dara cà si insasi splicatiunea lucrulisémena a sclintitura; si ce semai dicu despre lucru insusi! — Asta mesura se potrivése cu principiile si interesele nóstre democratice chiar ca — pumnulu in ochiu. Si apoi un'a inca nu vedu oligarchii nostri, cà bazea acést'a este cea mai *slaba*, cea mai *atacabile*, cea mai *periculósa* pentru o *constituanta*! Nu vedu ei, cà chiar din motivulu acestei neghióbe base potú se ni se atace tóte staveririle cele mai bune si necesarie ale congresulu si póte se li se denege santiunea mai nalta! Cu unu cuventu, potemu se ne facemu imposibili si — ridiculi!

Si totusi, dupa informatiunile private, ce ni se facura, astfelu de modalitati s'ar fi combinatu in Aradu si Temisióra. S'ar fi staveritu adeca, *ca alegerile se se faca in Aradu, Temisióra si Orade*, prin unu numeru restrinsu de *alegatori* din partea alegatoriloru de prin protopopiate, cari asemenea sunt delegati de prin comunu!

Ce va se dice acést'a, domnilor! Esiti la publicitate cu arguminte si concluse! Episcopatele convóce *pre calea diaristici*, prin Apelu formale, *tóta* inteliginti'a si tíera, cu *ca tóta*, éra nu numai cu unii alesi — *consultatiuni formale*, nu clandestine, si apoi se vedemu, ce va fi rezultatulu — legitimu si competentu.

Altmintrelea *daca nu vreti alegeri* pre base si principie ratiunabili, sanetóse, — spuneti pre facia; nu amblati cu máti'a in sacu; nu diceti cà sunt alegeri populare denumirile arbitrare ale unoru ómeni din centru. A trecutú timpulu d'a mai poté mistificá conceptele, adeverulu!! —

Temisióra 25 aug. 1868.

Albina in nr. 84 dice cumca loculu congresulu va fi Resinariu, si in contr'a acestui locu nu s'a facutu nici o exceptiune.

Eu din parte-mi cunoscendu acelu satu marc, séu orasielu romanu credu cà Resinariu nu sunt in stare ca se cuprinda la 100 de persoane, pentru cà nu sunt atate cortele acomodate, si nu este otelu unde deputatii se póta avé vîptu 2—3 septemane.

Déca unii deputati ar fi constrinsi se síeda in Sibiuu apoi e o greutate incarcata cu spesc ca in dile de congresu, demanéti'a se pleci la Resinari, si séra se intorci la Sibiuu, pentru cà caratur'a pe cale de o óra, va costá multu.

Resinariloru s'ar poté face onórea ca acolo se se tíena „Te Deum“ si deschiderea congresulu, — éra continuarea se fia in Sibiuu càci o corporatiune asiá mare nu póte fi in tóta diua pe drumu.

C.

Aradu 13/26 augustu 1868.

(Teatru romanescu) Faimosulu „Alfold“ scrie despre societatea nostru teatrala asié par' cà singuru retrace cele dise mai nante. Cuvintele lui sunt: „Societatea teatrala a Dlu M. Pascali si-a incheiatu representarile. — In séra penultima se produsera dóue comedie traduse din limb'a franca, in care acto-

rui toti au doveditu multa istetime si desteritate, si in comedi'a „Unu pahoru de ciau“ deschilinitu au escelatu Dlu si Dn'a Pascali. A sieptea óra si pe urma s'a jocalu „Voinicosu dar Fricosu“. Pascali éra ací in elementulu seu; atatu elu catu si soci'a sa între aplausé fusera nenumerate ori chiamati de publiculu reconoscatoriu, din partea caruia fusera inundati de o multime de cununi si buchete. Aradulu (precum noi credemu) va fi pentru societatea acést'a teatrala o suvenire placute, càci abié credemu ca se fi fostu undeva primita cu atar'a caldura si ospitalitate, precum a fostu aici la noi. Credemu inse totodata cà si societatea ca nisce rendunice ce vestira primaver'a culturai si artei teatrale romane si castigá publiculu romanu atate seri placute, va fi Aradaniloru o suvenire nestérsa.“

Societatea nóstra teatrala la dorinti'a publiculu de aici si juru, va mai dá in septemana acést'a dóue representari teatrale, anume: Mane joi in 27 augustu „Strengariulu de la Parisu“ comedi'a; éra vineri in 28 augustu „Orbulu si nebun'a“ drama.

Aradanii vor avé dara fericirea inca a se delectá cu aceste dóue representari — éra fratii de la Oravitia neincetatu urgéza venirea societatii in mediloculu loru, vinu telegramele casí fluturii, dar societatea numai sambeta vá plecá de aici a si luni va dá antaia representare la Oravitia.

Daca ar mai fi venitu trei societate sub conducerea a loru trei Pascali, dóra ar fi indetultitu romanii pretotindene. Vom vedé ce sporiu va face teatrulu nostru la Oravitia!

Curtius.

Nr. 102.

Regulamentu

de concursu la stipendiele societatii „Transilvania.“

Art. I. Societatea Transilvani'a creéza deocamdata trei stipendie de 150—200 galbeni pre anu, cu incepere de la octovre 1868, pentru studie, la un'a din niversitatile din Francia si Italia.

Art. II. Potu concurge la aceste stipendie, junii romani de preste Carpati, fie din Transilvani'a séu Bucovin'a, fie din tienutulu Satmarelui ori Maramuresulu, alu Urbei mari séu alu Aradulu, fie din Banatu, cari au determinatu celu putienu clasele gimnasiale.

Art. III. Concurentii se vor adresá mai antaiu la una din cele trei societati literarie de peste Carpati cu petitiune pre langa care vor alaturá testimoniulu de maturitate, actu de bottezu, testimoniulu de paupertate si certificatulu medicalu. Ei vor aretá totdeun'a in petitiune specialitatea la care au mai multa aplecare.

Art. IV. Comitetele respective ale societatiloru literarie romane de preste Carpati vor binevoi a inaintá comitetulu societatii „Transilvania“ din Bucuresci, numele impreuna cu actele relative a acelu concurenti pe cari ii vor gasi mai demni de a obtiené stipendiele societatii „Transilvania“, binevoindu a face tóte observatiunile si lamuririle necesarie in privinti'a fia-caruia din cei recomandati.

Art. V. Comitetele societatii „Transilvania“ va desemná pre stipendiatii dintre cei recomandati.

Alegerea obiectulu studieloru, precum si a Institutulu unde au a se face studiile, se lasa pentru astadata asupra comitetulu societatii „Transilvania“.

Art. VI. Liberi sunt concurentii a se adresá si de adreptulu catra comitetulu societatii „Transilvania“, comitetulu va poté desemná, si dintre acestia intru catu nationalitatea si meritulu loru n'ar fi supusu neci unei indoiele.

Art. VII. Cei desemnati de catra comitetulu societatii „Transilvania“ vor dá in scrisu, cà au luatú actu de dorinti'a societatii espreso in art. 4. din statutu. —

Art. VIII. Ei vor fi detori a tramite regulatu la comitetu certificate de studie in tóta form'a cari daca n'ar respunde acceptarii, stipendiulu li s'ar poté retrace.

Conformu cu originalulu

(L. S.)

Presiedinte

Secretariu

A. Papiu Ilarianu m/p. Laurianu m/p.

Nr. 77.

Regulamentulu acést'a in urmarea recerarii facute din partea laudatei societati cu datulu de 9 iuniu a.c. sub nr. 102. si in con-

formitate cu decisiu directiunala din 18 aug. a. a. nr. 77 se aduce la cunoscintia publica cu acea observatiune cà competitorii la amentitele stipendie se-si trimita suplicele loru séu la acést'a direptiune séu de adreptulu la comitetulu societatii „Transilvania“ negresitu pana la terminulu defíptu pe 1/13 sept. 1868. — *) Aradu in 18 aug. nou 1868.

Direptiunea asociatiunei natiunale aradane pentru cultur'a poporulu romanu. — Antoniu Mocioni mp. Petru Petroviciu mp. Presiedinte notariu direct.

Domnule Redactorul

In stimabilulu D.V. diuariu Albina nr. 82 a aparutu o corespondintia din Dobra datata 20 iuliu, nesubscrisa, prin care sum atacatu in modulu celu mai putinu omenosu.

Sperandu cà D. V. conformu celui mai creştinescu principiu — ca celu acusatú se póta a se aperi — nu mi veti refúsá colónele diuariulu in care am fostu atacatu, — deci permiteti — rogu-ve — a respunde urmatórele:

1) Deplangu cà unu diuariu seriosu ca Alb. se inseredie corespondintie anonime atacatóre, prin cari fapta redactiunea insasi dovedése séu partialitate séu preventiune in contra celu atacatu.

2) Domniloru anonimi am onóre de a li spune cà nu au intielesu cuprinsulu articolulu meu din Arader Zeitung, séu n'au vroitu a-lu intielege, — càci domni'loru, daca l'au intielesu, nu aveau neci umbr'a unui motivu a se espectorá in contr'a mea, de óraçe este de notorietate publica cà între toti locuitorii Dobrei sum singurulu care nu facu cestiune de natiunalitate, respectandu tóte natiunile, si in deosebi dupa natiunea mea, pe cea romana.

Cà astfelu fiindu, daca intr'unu modu destulu de cuviinciosu am criticatu modulu preotulu Opreatu a predicá, motivulu nu mi-a fostu atatu a desvelé reutatea preotulu séu ignorantia dlu, (nu ignorantia ci tocma cunoscintia canóneloru a doveditu preotulu in cuventarea sa ce am publicat'o, si daca dta ai purcesu din dorinti'a d'a luminá — precum spuni — poporulu; apoi cum se face de te a trezezi poporulu prin „Aradar-Zeitung“, in catu te espuni pericolulu (ceínsuti marturisesci) d'a nu fi perceptu? Ast'a e de multa mirare si nu aceea cà Albina a datu locu unei corespondintie ce portá multe subserieri pre stimabile. Red.) catu mai cu séma a lu face a pentu asupra altoru vitiuri ce domnescu la noi precum: beutura spiritulu, si pe cari vitiuri mai cu deosebire preotulu (cunoscendu-si misiunea) le-ar poté stirpi. Déca anonimii au intielesu articolulu meu si totusi au socotitu de bine a scrie asiá precum auserisu, apoi sum in dreptulu meu a-i declará de ómeni reu crescuti si invidiosi. Eu am creditu si credu, cà datoria unui bunu cetatianu este a prevení releloru publice, si acést'a datorintia totdeun'a mi-am implinit'o, inse domnii anonimi credu, se vede, cà se póte vindecá ból'a negandu cà ar fi bolnavi. Eu din parte-mi sum de alta opiniune, si declaru cà de cate ori voi vedé ra'n'a, voi esaminá-o punendu degetulu pe ea, si dupa cunoscintiele mele voi si indicá medicamintele.

Astfoliu am facutu si in cestiunea de fatia, si in locu de multiamita, mi se respunde cà am mintitu, si mi se ceru probe.

E bine, dloru anonimi! declaru fatia cu intregulu publicu care cetescé Albina, cà sum gat'a a dá dovedele la lumina! Inse cui se le dau? càci domnii anonimi s'au rusinatú a subsemná invectivile loru de crescerea cea mai objecta. — Cine sunt proctorii D. V. domniloru anonimi?? se vede apriatu, corespondintii s'au simtitu a fi din acéi cu pe caciu, si pentru a nu-i aretá lumea cu degetulu nu si-au subscrisu neci miserabil'a loru corespondintia!

Aceste pucine vorbe, dreptu respuñsu calumniatoriloru mei din Dobra, si terminandu me simtiu inca datoriu a dice cà acéi cari me cunoscú, sunt petrunci: cà nu invidi'a séu alte pasiuni rele, ci singurulu bine publicu m'a condusu in tóte actiunile mele; cà nefindú din acéa cari se inchina poterii, am cautatu totdeun'a a luminá si instruí, in cerculu posibilitei mele, poporulu, — inse sunt omeni cari iubescu: ca poporulu se fie ignorantu pentru a se ingrasia din sangele lui, — pe astfoliu de

*) Cele lalte pretiuite diurnale romane sunt rogata a reproduce in colónele loru acést'a publicare in tóta estensiunea. —

trantori nu invidiediu ci voescu mai bine a fi calumniatu de calumniatori si lovitú, de catu a incetá d'a face binele, dupa cum mi dictédia ratiunea.

Ludovicu Lázár m. p.

VARIETATI.

— *Necrologu*. Parintele Mitrofanu Csúpe nobilu de Drágavilma, Parocu gr. cat in Strimbu, comitatulu Solnocu interiore (Transilvania) torturatu in dóue septemane de unu morbu cumplitu, in 9 augustu an. cur. sér'a la 6 óre, in alu pastoriei sale alu 22 anu, s'a mutatú la cele eterne. Remasitiile pamentesci ale lui s'au inmormentatu in 11 augustu adistendu 10 preoti si poporu fórtu numerosu. Perderea hunulu si multu iubitu-lui sociu si parinte, o lacreméza remasa vedu cu doua fetitie. Mai incolo etern'a admire a scumpulu loru frate o gelescu Ladislau Csúpe secretariu r. anticu in pensiune, Anatoliu Csúpe parocu gr. cat. la c. r. oficiu salinariu Daésakna, si inca orfanii unui frate, si a dóua surori. Fie-i tíeren'a usióra! In Strimbu, 17. augustu 1868.

— *Escrerie de premiu*. Să cere o splicatiune, si pentru ca se se precépa caus'a bine, trébué se facemu mai antaiu istoricu ei. Parintele episcopu alu Bucovinei Eugeniu Hackmann, desí a capetatu! o renumita serenata la Cernauti, totusi aflá cà in Bucovin'a asié e de iubitu in catu S. Sa preferése a locu in Viena, contra canóneloru. In Viena, dominec'a si in serbatori, daca Sant'i'a Sa nu se duce la capel'a ambasadei muscanesci, apoi mai ca de securu lu gasesci la beseric'a comunei romane-grecesci. Credinciosii acestei comune, se intielege, sunt romani si greci, éra S. Sa e episcopu in Bucovin'a, deci cum credeli cà dice Hackmann credeulu si tatalu nostru: romanesce numai? séu dóra romanesce si grecesce? nu, le dice muscanesce si romanesce, desí scircindú, noi n'am potutu gasi muscani in beserica. Candu dicea credeulu muscanesce éra tatalu nostru romanesce, noi am datu se ni splicámu caus'a éca asié: credeulu séu credinti'a S. Sala este muscanesca, — dovéda istori'a espusetiunei etnografice de Mosca; éra tatalu nostru este romanescu, — dovéda cà dá pana cea de tóte dilele (fondulu religiosu). Inse acum'a candu se intórcé tréba de dice S. Sa credeulu romanesce éra tatalu nostru muscanesce, — noi nu ni mai scimu dá neci o splicatiune, deci celu ce va poté se ni splice, va capetá de la noi dreptu premiu unu esemplariu romanescu din multu patit'a „Pisanie“ a S. Sale. Se intielege cà numai splicatiunea cea mai buna va fi premiata. Terminulu concursulu e pana la 1 sept. v. a. c. Se eschide de la concursu acea splicatiune ce insusi S. Sa a dat'o unoru teneri scolarari la pórt'a besericii cari se luasera dupa densulu in curiositatea d'a vedé unu muscanu, si care splicatiune chiar tenerii au gasit'o pre putienu precugetata.

— *Libertatea individuala si constitutionalismulu ungurescu*. Simeone Balinte, protopopulu din Rosia, binemeritululu prefectu romanu din 1848/9, s'a dusu dilele trecute la Borsicu. Pre tóta calea si pre unde numai descalecá, oficiolatele unguresci l'aveau sub priveghiare, neincetata, precum ni spune „Házánk“, pentru cuventulu cà conspira, machinéza, voiesce Dacoromania sel dar fratii unguri nu ni desvelescu neci-una dintre aceste conspiratiuni si machinatiuni, le afirma dar nu le dovedescu, dámu cu socotéla asié precepu densii loialitatea. In Borsicu casí pre aiurea, d. Balinte a fostu cunoscutu si oficiolatu l'a chiamatu cu provocarea se arete pasulu (l'a cunoscutu si totusi cere pasul). Balinte respunse cà a creditu tíer'a de constitutionalu, de altminte densulu nu e strainu, lu cunoscú etc. Tóte indaru, oficiolatu l'a dechiará cà sustienerea lui aici e batatória la ochi, consecintia póte fi seriósa, deci lu suatuescu a se departá. Balinte vedendu catu e de ingrigita domni'a unguresca din caus'a caletoriei unui omu privatu, s'a aretatu barbatu de pace si a retornatu a casa aducendu esperinti'a trista cumca constitutionalismulu ungurescu iniuréza chiar si cele mai sante drepturi individuali, in catu in patri'a propria se nu poti petrecc unde voiesci! Óre pana candu asié? In alte tieri libere asemone despusetiuni nu se facu neci pentru criminali, cu atar'a mai vertosu nu pentru unu barbatu cu decoratiuni — castigáte prin meritulu pentru tronu si tíera.

Esportu de struguri. Anu a inceputu din Ungaria esportu de struguri catre Rusia si Prusia. Estimpu acestu negociu ie dimensiuni si mai mari. Societatea de esportu din Buda-Pesta intr'unu singuru contractu s'a legatutu a esportá estimpu la Rusia 140,000 de Z de struguri. Alta societate din Sant' Andrei de langa Buda, are se spezede catre Berolinu in fie care septemana 33 centenarie de struguri. Astfelu lucra strainii pre candu romanii cari (dupa Tocai'a) au cele mai renumite vinetie din Ungaria in posesiunea lor: Moderatulu, Minisiulu scl. n'au ingrigitu inca neci pentru esportarea vinului necum a strugurilor, nu forma neci o societate, ci tote produptele le imbia in locu celui d'antiau ovrecu ce se infatisieza pre timpulu culesului. Nu este destulu a munci, trebue totodata se grigimu ca munc'a nostra se aiba unu pretiu pre catu se pote mai mare.

Cutremuru de pamentu avu Jasigfa in 21 iuniu a. c. care in 20 l. c. ser'a s'a repetitu. Oscilatiunea era de catre resaritu spre apusu, a duratu mai multe secunde intre sgomote mari subterane. Neci unu satu n'a ramasu crutiatu. Daunele sunt mari. Capitanatulu s'a adresatu ministeriului in Pesta cerendu fisici ca se faca studie.

Partisanii stangei extreme intre secui. Cetimu in foile unguresci: Stanga estrema capeta terenu intre secui. Ceea ce se pregatescu, pote conduce la unu resbelu tieranescu. In luptele partiteloru politice s'au amestecatu diferentiele ce mai sustau intre fostii urbariali si domnii de pamentu. (In adeveru s'orteá secuiloru este forte trista, dar ore pre aiurea sunt omenii multiamiti in privinta relationilor urbariale? vai si amarul!)

Calea ferata in Transilvania. In 21 l. c. calulu de vaporu sosi in Deva in depina multiamire, trecendu puntea peste Muresiu a probatu ca este bine construita. Deocamdata comunicatiunea se restringe numai la transportarea materialului necesariu pentru continuarea cladirei drumului.

Justitia a sufere in Ungaria. Am luatu neinteruptu notitia despre bandele de telhari ce se forma prin comitatele Ungariei si despre decadinta securitatei publice. Acum avemu se adaugemu si comitatulu Torontalului, pentru care ministrulu de justitia prin resolutiunea nr. 11577 incuviintieza legea stataruala inca pre unu anu de dile.

In Jamu capulu statiunei ferate Iereminov a fostu ucisu in dilele trecute.

In Balassa Gyarmata, precum spune „M. P.“ de joi, ungurii superati pentru ca nu ploia den iuniu au acusatula jude pre tieganii tegulari afirmandu ca acestia sunt de vina de nu ploia. Ungurii adeva au acea credintia desiarta ca tieganii bagandu o brósca intr'o coge de pane si apoi pana bagand'o intr'o tegla (teglu, caramida) potu face ca se nu ploie pana ce brósca nu va fi in stare se róda si cogeá de pane si teglu ca se esa éra la lumina. Tieganiloru li trebua si mai departe totu asié se ceta se póta face caramide si mai multe, de aceea au facutu operatiunea cu brósca. Asié afirmau ungurii in fatia judelui, acusanu pre tiegani. Judele in locu se-i lumineze, dede drumu liberu acestei superstitiuni, si fiindu ca ungurii nu sciau a nume in care caramida e brósca, deci luara tote caramidele bietiloru tiegani si le aruncara in apa ca inmoiandu-se se se sparga curundu si astfelu esindu brósca afara, se incépa nuorii a ploia. — Ore cine acum'a ii va desdauna pe seracii tiegani pentru lucrulu loru de o véra intréga?!

Pre caile ferate din Ungaria — spune Pr. den 29 aug. — s'au sporitu gefuitori de cei ce taia pusunariile. Catre caletori se aréta galanti, imbia tabacu de nasu séu sugari ce facu pe caletori se adorma, apoi li taia pusunariile.

Complotu contra lui Franciscu Deák. Din Pesta i s'a scrisu lui „Wand.“ cu datulu 18 aug.: „S'a descoperitu unu complotu. Mai multi teneri s'au conjuratu a ucide pe Franciscu Deák „tradatoriulu patriei.“ Tene-rulu care primise a supra-si essecutarea, e pusu la inchisóre, s'a gasitu o lista de nume, planulu, si unu revolveru. Celu mai betranu dintre conjurati inca nu e de 15 ani. — „Conjuratiune,“ „15 ani“ si „lista de nume“, sunt trei concepte ce nu pre incapu. Foile unguresci marturisescu insele ca treb'a n'a fostu atatu de seriósá. Inse intentiunea deski-stiloru a potutu se fie mai bine combinata, do-

rindu adeva a se gerá casi „amenintati“ pentru principiele loru politice, ceea spre „binole patriei. Asemene cercustantia apoi face lumea se vorbésca de densi, mai desarma ceva pe contrari, si li castiga aderinti intre cei ce nu cunoscú aceste maniere de partita ei asculta numai indemnulu loru naturale d'a se aliá celoru amenintati.

Romani a cumpera cai in Austria. Ministeriulu ungurescu insciintieza tuturor municipieloru cumca guvernulu romanu i s'a permis se cumpere 500—600 de cai in tierile corónei unguresci.

Insielatiuni. Din Oradea-mare casariulu casei de pastrare Aloisiu Safrad se luase pe fuga catre Pesta, dupa ce insielase pre mai multi insi cari au bani in cassa precum si pre societate. In Pesta fu prinsu si recondustu la Orade. Institutulu, pentru a si sustienute bunulu nume, declara ca va acoperi daunele privatiloru. — In Dobritinu s'a prinsu unu individu cu numele Wesselényi care a luatu parte in o multime de bande de telhari si de insielatori prin mai multe comitate, de lungu timpu, de cateva ori a fugitu din temnitie, si cu numele seu a facutu ca familia contelui Wesselényi in procesu se fie silita a-i escontentá unu testamentu falsu. Astadi densulu siede in temnitiele de la Orade. Numele lui adevratu ar fi, dupa unii Balla, dupa altii Balsághi.

Monumentu lui Bem. De multu timpu au facutu ungurii propunerea a radica monumentu lui Bem generariulu honvidu de la 1848. Honvidii de la Clusiu se certau cu cei din Muresiu Osiorheiu ca unde se fie monumentulu. Adunanti'a generala a honvidiloru din Pesta a decisu se fie monumentulu in Muresiu-Osiorheiu, dar sub conditiunea ca honvidii din M. O. se indetorescu a aduce din strainetate remasitiile pamentesci ale lui Bem.

Respunsuri. Dni M. P. Grideanu: In nemica nu privia cele scrise in Alb. Ce privescu pre altii, se vine loru. Pentru ale nostre ti facemu bucurosu locu conformu colóneloru.

Dni N. in Bog. m: Am respunsu dejá, poftimu a ceti. La Sa' Mih. rom. Te rogamu pentru alta data se ni scrii cu litere.

Serbisarea in dieces'a Aradului: Ni-ai fostu scriu rapede se nu publicamu si asié am nemicit'o. Aca ni scrii s'o publicamu dar n'o mai avemu. Daca ni o vei descrie a dóua óra, Te rogamu se nu Te basezi numai pre „mi se spune“, „audu“, „se vorbesce“, cáci pre asemene base nu potemu es la publicitate intr'o causa atatu de gingasia, ci trebue „se vedi“, si apoi „se ne convingi“.

Apostolulu Bucovinei: Serisóra pre menuntia, pre nelegibila, de aceea neci poturamu judeca daca e de publicatu.

Gurahu mora: Poesicle acele sunt cateva cunoscuté dejá, éra cele necunoscute neci potu stá la critica.

Deva: Faceti daca Ve trage inim'a, numai sub-scrieti numele, cáci altminte strainii ne invinescu parte de lips'a de barbatia parte afirma (casi unu corespondintu din Bucuresci in Hasánk) ca cei ce subscriu n'au prece-pere politica ca sunt totu numai teneri. Vom publica bu-curosu.

Dni Grachus: Acele lupte ale DVóstre sunt forte interesante si laudabile dar Te rogamu se binevoiesci a ni le scrie mai pe scurtu si pre catu se póte de chiaru si marcatu. Trei óble in asta materia este si pre multu si pre ustanitoriu pentru atentia ceteritorulu.

Nr. 71/1868.

Publicare. *)

Adunarea generala a Asociatiunei natiunale pentru cultura poporului romanu din Aradu, pe anulu 1868/9 se va tiené conformu decisului directionalu sub Nr. 71 a. c. in 14 septemvre nou a. c. si dilele urmatorie. —

Ceea ce in sensulu §-lui 10 a statute-loru Asociatiunei aducendu-se la cunoscintia publica, totu de odata cu onóre se invita toti membrii acestei Asociatiuni, precum si accia cari dorescu promovarea culturei poporului romanu, spre a participá la acea adunare generala. —

Aradu, 18 augustu nou 1868.

Direptiunea Asociatiunei nationale aradane pentru cultura poporului romanu.

Antoniu Mocioni m/p,
presiedinte directoriu primariu.

Petru Petroviciu m/p,
notariu directionalu.

*) Cele lalte diurnale romane nationale sunt rogata a reproduce in colónele loru acesta publicatiune. —

Dreptulu regale

pentru Bradu, Ribiti'a si Mestécani, in Sept. 24 a. c. inainte de médiadi la 10 óre, in Bradu, dupa preinsciintiare prin orasiu cu dobla, fiesce care deosebitu, se va esarendá pre calea licitatiunei, de la 1 ianuariu 1869 incependu pre 6 ani dup'olalta urmatori. —

Voitorii de a licitá se se infatisieze provediuti pentru Bradu cu unu vadiu de 268 fl. pentru Ribiti'a cu altulu de 36 fl. — si pentru Mestécani cu altulu éra de 36 fl. v. a.

Conditiunile de Licitatiune se vor poté vedé si inante la impoternicitulu comunu Adalbertu Brády in Bradu.

Din Adunarea economica a posesoriloru de Regalia din Bradu, Ribiti'a si Mestecanu, tienuta in Bradu in augustu 13. 1868. (2—3)

Concursu.

Comun'a gr. resariténa in Seleusiu langa Alibunari in regimentulu serbu-banaticu Nr. 14 voiesce in calea oferta ca templ'a besericiei (lucru de sculptura) se se aurésca, precum si pictur'a in tota beseric'a se se lucre, pentru care lucrare se scrie concursu pana la 20/8 septemvre 1868, in care di toti intreprim-dietorii au in Seleusiu a se aflá, unde vor poté vedé programulu dupa care are se fie lucrarea adeva auritul si pictur'a; asidere va avé totu maestrulu a produce naintea comisiunei una proba a maestriei sale.

(1—3) Comun'a Seleusiu.

Esemplarie complete mai avemu inea de la inceputulu acestui semestru.

Cursurilo din 28 augustu, 1868 n. sér'a

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austr.	55.00	55.80
„ „ contributiunali	59.—	59.10
„ „ nóue in argint	69.—	70.—
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	70.75	71.25
Cele nationali cu 5% (jan.)	62.20	62.30
„ metalice cu 5%	58.15	68.20
„ „ „ maiu—nov.	58.25	58.35
„ „ 4 1/2%	52.50	52.75
„ „ 4%	46.50	47.—
„ „ 3%	35.—	35.25
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	95.90	96.10
„ „ 1860 1/2 in cele intrege ..	84.—	84.20
„ „ „ 1/3 separata	92.25	92.75
„ „ 4% din 1864	77.50	78.—
„ „ din 1839, 1/2	168.75	169.25
„ banciei de credit	136.—	136.50
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	93.—	93.50
„ imprum. princíp. Esterházy à 40 fl.	108.—	112.—
„ „ Salm	37.—	38.—
„ „ cont. Palfy	33.50	34.50
„ „ princ. Clary	32.50	33.50
„ „ cont. St. Genois	31.—	32.—
„ „ princ. Windischgrätz à 20 ..	20.—	21.—
„ „ cont. Waldstein	21.—	22.—
„ „ „ Keglevich	14.50	15.50
Obligatiuni desarsaritate de pamentu:		
Cele din Ungaria	76.60	76.75
„ Banatul tem.	72.75	73.25
„ Bucovina	66.—	66.50
„ Transilvania	71.50	72.50
Actiuni:		
A banciei nationali	728.—	729.—
„ de credit	211.80	213.—
„ „ soont	635.—	637.—
„ „ anglo-austriace	168.25	163.75
A societatei vapor. dunar.	532.—	534.—
„ „ Lloydului	240.—	242.—
A drumulu ferat de nord.	185.70	186.—
„ „ „ stat	245.50	245.70
„ „ „ apus (Elisabeth) ..	161.—	161.20
„ „ „ sud	185.20	185.40
„ „ „ langa Tisza	151.—	153.—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	189.50	190.—
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.41	5.42
Napoleon'd'ori	9.12	9.13
Friedrichsd'ori	9.47	9.52
Suverenii engl.	11.45	11.50
Imperialii rusesci	—	—
Argintulu	112.25	112.75

Decoratu cu 25 de decoratiuni in auru si argintu.

Petri franceze de móra

de
ROGER FILS & COMP.
in La Ferté s/j.

Specialitate de panura pentru sita de metasa de móra, sitierana si franceza, la fusele pentru farina si grisú. Ciocane de ferecatu móra, facute din otielu anglesescu turnatu. Curele de intiepenit'u si pele pentru machine. Tinichele de venturatu si de cele garuite cilindrice. Cinge de canepa si cupe de trasu in susu. Bucati de feru etc. etc. etc.

Pichler & Niessner,
17 22—24
Viena, Wallfischgasse nr. 4. — Mustre si liste de pretiu franco.

Orarie eminente si bune.

DEPOSITULU DE ORARIE

avutu, renumitu de multi ani,

in dosulu curtei lui Zwettl ofere alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretiulu curentu. Pentru fie-care orariu regulatu se da garantia in scriu.

Orarie portative de Genf

calitateá cea mai eminenta esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,	de aur:	de argint:	de aur:	de argint:
de argintu: fl.	Cylinder, auru nr. 3, 8 rub.	fl.	ou sticle cristaline	42—45
unu Cylinder ou 4 rub.	„ ou fedelu de aur	30—36	cu 2 fedele, 8 rubini	45—48
„ ou rub. d'auru d-sar.	Anker ou 15 rub.	37—40	email. ou diamante	58—65
Cylinder ou 8 rubini	„ mai fine, fed. d'aur	40—44	Anker	45—48
„ ou dóue fedele	„ ou 2 fedele	46—60	„ ou sticle crist.	56—60
„ ou sticle cristale	„ ou fedelu auritu 65, 70,	55—58	„ cu 2 fedele	54—56
Anker ou 15 rub.	80, 90, 100	120	„ email. ou diam.	70—80
„ mai fine ou fed. de arg.	„ sticla crist. fed. d'aur.	60—75	Remontoir,	70, 80, 100
„ ou dóue fedele	Remontoirs fed. d'auru	100—130	„ ou 2 fed. 100, 110, 130	
„ mai fine	„ ou 2 fedelu	130—180		
„ engl. cu eticla cristalina				
Orariu Anker de armia, f. dup.				
Anker Remontoir, fine se radica la urechia				
„ ou 2 fed.				
Remontoirs sticle cristal.				
Anker Remontoirs de armia				

Orarie pentru dame,

de aur:	de argint:
Cylinder, auritu, ser. d.	fl.
de aur:	
ou 4 si 8 rub.	27—30
emailate	31—36
ou fedelu de aur	36—40
email, cu diamante	42—48

Afara d'acestea se afla ori ce felu de soiú de orarie. — Orarie de argintu se aurescu pentru fl. 1—150. Monograme si insemne se facu forte estinu. — Se afla orarie de aur si d'argintu cu insemne unguresci.

Alarmatoriu cu orariu, 7 fl.
Alarmatoriu cu orariu, cari a-prindu si luminarecandu alarméza, 9 fl.
Alarmatoriu pentru siguritate, pregatitu ca se pusec candu alarméza, 14 fl.

Depositulu celu mai mare de
Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie
cu garantia pe doi ani.

a se trago in fie-care di 9, 10, 11 fl.	a se trage se repeteze la patrariu si la óra 48, 50, 53 fl.
„ „ totu la 8. di, 16, 17, 18, 19, 20, 22 fl.	Regulatori luna 28, 30, 32 fl.
„ „ se bata la óra si la 1/2 30, 33, 35 fl.	Inpachetarea pentru unu orariu d'acestea 1 fl. 50 cr.

Reparaturile se facu catu mai bine; insarcinari din strainetate se efectueza cu cea mai mare punctualitate trimittendu-se competintia anticipative, ori posticipendu-se de la posta; ce nu convine se primeacu in schimb. Orarie, auru si argintu se primescu in schimb cu pretiurile cele mai inalte. Trimittendu-mi-se pretiulu ori ce se primescu la urma de la posta, trimittu si in strainetate orarie, pentru a cege, si pentru cele ce nu se tienu trimittu banii indata pe posta.

31 6—24

Redactoru respunditoriu: Georgiu Popa (Pop).